

Datos Identificativos			2011/12		
Asignatura	Adaptacións Curriculares e Progr. de Desenv. Indiv		Código	652911317	
Titulación	DIPLOMADO EN LOGOPEDIA				
Descriptoros	Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
	1º e 2º Ciclo	1º cuatrimestre	Terceiro	Optativa	4
Idioma	Galego				
Prerrequisitos					
Departamento	Pedagogía e Didáctica				
Coordinación	Castro Rodríguez, M ^a Montserrat		Correo electrónico	maria.castror@udc.es	
Profesorado	Castro Rodríguez, M ^a Montserrat		Correo electrónico	maria.castror@udc.es	
Web	http://				
Descrición xeral					

Competencias da titulación

Código Competencia

- A1 Coñecer a anatomía e a fisioloxía dos órganos da fala, da audición, da voz e da deglutición.
- A2 Coñecer a neuroloxía e neuropsicoloxía da linguaxe.
- A3 Coñecer as diferentes etapas evolutivas do ser humano.
- A4 Coñecer o desenvolvemento e o uso da linguaxe e doutros sistemas comunicativos.
- A5 Coñecer os trastornos da comunicación: linguaxe, fala, audición, voz e as funcións orais non verbais.
- A6 Coñecer as bases da física acústica.
- A7 Coñecer a dimensión psicosocial da comunicación.
- A8 Coñecer a terminoloxía propia do método científico.
- A9 Coñecer a profesión e o estatus legal do/a logopeda.
- A10 Coñecer os principios, as funcións e os procedementos da intervención logopédica.
- A11 Coñecer os fundamentos educativos e da aprendizaxe que dan soporte ás técnicas de intervención logopédica.
- A12 Coñecer os fundamentos lingüísticos que dan soporte ás técnicas de intervención logopédica.
- A13 Coñecer os procesos psicolingüísticos e outros procesos psicolóxicos básicos que dan soporte ás técnicas de intervención logopédica.
- A14 Coñecer as técnicas e os instrumentos de avaliación e diagnóstico en logopedia.
- A15 Diseñar, implementar e avaliar accións de prevención dos trastornos da comunicación: linguaxe, fala, audición, voz e as funcións orais non verbais.
- A16 Explorar, avaliar e diagnosticar, no seu caso, os trastornos da comunicación e establecer un pronóstico.
- A17 Participar no proceso de avaliación e de diagnóstico pluridisciplinar de trastornos que afectan á comunicación.
- A18 Usar as técnicas e os instrumentos de exploración propios da profesión e rexistrar, sintetizar e interpretar os datos contribuídos e integralos no conxunto da información.
- A19 Dominar a terminoloxía que lles permita interactuar eficazmente con outros profesionais.
- A20 Coñecer os límites das súas competencias e saber identificar cando é necesario un tratamento interdisciplinar.
- A21 Coñecer, seleccionar, facilitar e intervir con sistemas alternativos e aumentativos da comunicación adaptados as condicións físicas, psicolóxicas e sociais dos seus pacientes, así como o deseño e o uso de prótese e axudas.
- A22 Adaptar a súa actuación ás diferentes etapas evolutivas do individuo e as características físicas, psicolóxicas e sociais.
- A23 Establecer os obxectivos e as etapas dos tratamentos que aplica.
- A24 Explicar e argumentar o tratamento seleccionado.
- A25 Aplicar os tratamentos logopédicos cos métodos, coas técnicas e cos recursos máis eficaces e adecuados.
- A26 Avaliar a propia intervención profesional para optimizala.
- A27 Asesorar as familias e o contorno social das persoas usuarias, favorecendo a súa participación e a súa colaboración no tratamento logopédico.

- A28 Comunicar de xeito oral e escrito as súas observacións e conclusións ao paciente, aos seus familiares e ao resto de profesionais que interveñen na súa atención, adaptándose ás características do contorno.
- A29 Elaborar informes de exploración e de diagnóstico, de seguimento, de finalización e de derivación.
- A30 Ser capaz de traballar no contorno escolar, asistencial e sanitario.
- A31 Coñecer e asesorar na elaboración e na execución de políticas de atención e educación sobre temas relacionados coa Logopedia.
- A32 Mellorar as habilidades comunicativas na poboación xeral.
- A33 Comprender, valorar e incorporar á praxe profesional as producións científicas que sustentan o desenvolvemento profesional do/a logopeda.
- A34 Presentar unha adecuada produción da fala, unha estruturación da linguaxe e unha calidade da voz.
- A35 Redactar de forma apropiada informes e outros documentos profesionais.
- A36 Comunicarse correctamente nas linguas oficiais propias da comunidade autónoma en que exerza a profesión.
- B1 Aprender a aprender.
- B2 Resolver problemas de forma efectiva.
- B3 Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.
- B4 Traballar de forma autónoma con iniciativa.
- B5 Traballar de forma colaborativa.
- B6 Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
- B7 Comunicarse de maneira efectiva nun entorno de traballo.
- B8 Capacidade de observar e de escoitar de forma activa.
- B9 Capacidade para motivarse e procurar a calidade na actuación profesional.
- B10 Capacidade de tomar decisións, asumindo a responsabilidade.
- B11 Traballar en equipo e, no seu caso, de forma interdisciplinaria.
- B12 Ter compromiso ético.
- B13 Ser creativo no exercicio da profesión.
- B14 Tomar decisións con autonomía e responsabilidade.
- B15 Destreza e empatía nas relacións interpersoais.
- B16 Capacidade de organizar e planificar.
- B17 Capacidade de se adaptar aos cambios.
- B18 Resolver problemas.
- B19 Razoar de forma crítica.
- B20 Capacidade de análise e síntese.
- B21 Aprender autonomamente, e motivarse para facelo de forma continuada.
- B22 Coñecer e manexar as novas tecnoloxías da comunicación e da información.
- B23 Ter iniciativa e espírito emprendedor.
- B24 Acceso, selección e xestión das fontes de información relevantes para a práctica profesional.
- B25 Apreciar as distintas manifestacións da diversidade.
- B26 Saber expresarse en público.
- B27 Pór en valor a súa profesión no contorno en que se desenvolve o seu traballo.
- B28 Adoptar unha actitude positiva e paciente.
- C1 Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
- C2 Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
- C3 Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
- C4 Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
- C5 Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
- C6 Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
- C7 Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
- C8 Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados de aprendizaxe

Competencias de materia (Resultados de aprendizaxe)

Tipoloxía **Competencias da titulación**

1. Analizar as repercusións dos diversos problemas da linguaxe no ámbito curricular en suxeitos inmersos no sistema educativo. 2. Adquirir os fundamentos e as destrezas didácticas para a intervención logopédica. 3. Saber incardinar o apoio logopédico dentro da estrutura complexa de apoios que precisan as persoas que atopan problemas no seu proceso de desenvolvemento persoal. 4. Coñecer e aplicar a teoría curricular como marco de resposta ás necesidades educativas especiais do alumnado no ámbito lingüístico. 5. Adquirir as destrezas e identificar as variables que o asesoramento e apoio logopédico poden achegar no proceso de deseño e desenvolvemento das adaptacións curriculares. 6. Coñecer e practicar o traballo en equipo e interdisciplinar como un instrumento eficaz na solución e mellora da calidade de vida das persoas de acordo coa diversidade funcional que as caracteriza.

Contidos

Temas

Subtemas

BLOQUE I. As respostas á diversidade dende o curriculum

1. O marco conceptual
 - a. A resposta á diversidade e aos problemas da linguaxe ao longo da historia
 - b. O diálogo entre contexto social e as medidas lexislativas.
1. A atención á diversidade dende o paradigma inclusivo
 - a. A diversidade como riqueza formativa.
 - b. As implicacións da escola inclusiva no quefacer dos profesionais.
 - c. A escola e os servizos de apoio ao alumnado con dificultades de linguaxe.

BLOQUE II. Adaptacións curriculares e avalavaliación das Necesidades Educativas Especiais dende a perspectiva curricular.

1. Dende o Programa de Desenvolvemento Individual ás Adaptacións Curriculares: Conceptos, Semellanzas e Diferenzas.
2. A avaliación das NE no ámbito lingüístico dende unha perspectiva curricular.
3. O ordenamento lexislativo das adaptacións curriculares.

BLOQUE III. Adaptacións curriculares inespecíficas na área da linguaxe

1. Adaptación dos contextos e das propostas de aprendizaxe para unha intervención baseada na inclusión.
2. Elaboración, selección e organización dos recursos.
3. O apoio logopédico no marco dunha proposta curricular abordada dende unha perspectiva de traballo interprofesional.

BLOQUE IV. Adaptacións Curriculares na Área da Linguaxe

1. Concepto de Adaptación Curricular (AC).
2. O Documento de Adaptación Curricular (DAC)

Planificación

Metodoloxías / probas	Atención personalizada	Avaliación	A Horas presenciais	F Factor estimado de horas non presenciais	B Horas non presenciais / traballo autónomo	C (A+B) Horas totais
Lecturas	☒	☐	3	0	30	33
Proba de resposta breve	☐	☒	2	0	22	24
Traballos tutelados	☒	☒	0	0	40	40
Atención personalizada	☐	☐	3	0	0	3

Metodoloxías

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	O alumnado terá que realizar unha Adaptación Curricular seguindo os parámetros dados en titoría pola profesora
Lecturas	Para a preparación da materia é imprescindible a realización de distintas lecturas sobre a temática. Neste senso é imprescindible que o alumnado se poña en contacto coa profesora
Proba de resposta breve	O alumnado terá que responder a unha serie de preguntas extraídas dos textos traballados

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	O alumando deberá poñerse en contacto coa profesora que o orientará para a realización da AC. Proporcionaranse exemplos de AC e asesoramento na súa elaboración
Lecturas	

Avaliación

Metodoloxías	Descrición	Cualificación
Proba de resposta breve	Proba de respostas breves sobre a materia traballada	50
Traballos tutelados	Elaboración dunha Adaptación Curricular	50

Observacións avaliación

Fontes de información

- ABALO, V. (1994). *Adaptaciones Curriculares*. Madrid: Escuela Española.
- ACOSTA RODRÍGUEZ, V. (1996). *La evaluación del lenguaje. Teoría y práctica del proceso de evaluación de la conducta lingüística infantil*. Archidoña (Málaga): Aljibe
- ACOSTA RODRÍGUEZ, V. (2003). *Las prácticas educativas ante las dificultades del lenguaje. Una propuesta para la acción*. Barceloña: Ars Médica.
- ACOSTA, V., LEÓN, S., RAMOS, V. (1988). *Dificultades del habla infantil: un enfoque clínico*. Málaga: Aljibe
- AÑSCOW, M. (2001). *Desarrollo de escuelas inclusivas. Ideas, propuestas y experiencias para mejorar las instituciones escolares*. Madrid: Narcea.
- AÑSCOW, M. (2001). *Hacia escuelas eficaces para todos. Manual para la formación de equipos docentes*. Madrid: Narcea.
- ALONSO, P., GOMEZ, L. e SALVADOR, M.D. (1995). *Asesoramiento a familias y niños sordos*. Madrid: MEC
- ÁLVAREZ, L. Y SOLER, E. (1997). *¿Qué hacemos con los alumnos diferentes? Cómo elaborar adaptaciones curriculares*. Madrid: SM
- ÁLVAREZ VARELA, M. (2009). “Resposta dos centros educativos á diversidade” *Revista Galega de Educación*, nº 43, pp. 79-82
- BARLET, X. e GRAS, R. (1995). *Atención Temprana del bebé sordo*. Barceloña: Fundació La Caixa-Masso
- BARREIRO GONZÁLEZ, M.P. (2009). “Resposta dos centros educativos á diversidade” *Revista Galega de Educación*, nº 43, pp. 34-39
- CALVO, A. Y MARTÍNEZ, A (2001): *Técnicas y procedimientos para realizar adaptaciones curriculares*. Bilbao : Praxis.

DEL RÍO, M.J. (1993). *Lenguaje y comunicación en personas con necesidades especiales*. Barcelona: Martínez Roca.

GALA MERINO, S. (2009). "Deficiencias sensoriales y productos de apoyo" *Revista Galega de Educación*, nº 43, pp. 49-53

GARCÍA VIDAL, J. (1993). *Guía para realizar adaptaciones curriculares*. Madrid: EOS

GARRIDO, J. y SANTANA, R. (1993). *Adaptaciones Curriculares. Guía para los profesores tutores de Educación Primaria y de Educación Especial*. Madrid: CEPE

GONZÁLEZ MANJÓN, D. (1993).

Adaptaciones curriculares. Málaga: Aljibe

GRAU RUBIO, C. E FERNÁNDEZ HAWRYLAK, M. (2008). "La atención a la diversidad y las adaptaciones curriculares en la normativa española" en *Revista Iberoamericana de Educación* (ISSN: 1681-5653)

JIMÉNEZ, P. Y VILA, M. (1999): *De la educación especial a la educación en la diversidad*. Málaga: Aljibe

LOPEZ SOBALER, M e otros. (2000): *DIAC: Documento Individual de adaptación curricular: una propuesta sencilla para la elaboración de las Adaptaciones Curriculares*. Barcelona: Praxis

LOVATO QUESADA, X. (2001): *Diversidad y educación de la escuela inclusiva y el fortalecimiento como estrategia de cambio*. Barcelona: Paidós

MARCHESA, E. OUTROS (1987). *El desarrollo cognitivo y lingüístico de los niños sordos*. Madrid: Aliaza

MOLINA, S. (1994). "Modelos curriculares adaptados". E. MOLINA (dir). *Bases psicopedagógicas de la Educación Especial*. Alcoy: Madrid

MOYA MAYA, A. (2002): *El profesorado de apoyo ¿dónde?, ¿cuándo?, ¿cómo?...realiza su trabajo..* Málaga: Aljibe

NÚÑEZ MAYÁN, T. (1997). "As adaptaciones curriculares y procura de una respuesta educativa para todos" en *Revista Galega de Educación*, 28, 50-57.

NÚÑEZ MAYÁN, T. (2008). *Da segregación á inclusión educativa*. Santiago: Editorial Laiovento.

PARRILLA LATAS, A. (2003). *La Respuesta Educativa a la Diversidad. Bases Pedagógicas de la Educación Especial: Manual para la Formación Inicial del Profesorado*. Madrid: Biblioteca Nueva, pp. 95-130

PARRILLA LATAS, A. (2005). "La Educación Inclusiva: un Desafío a Todos los Sistemas y Comunidades Educativas". *Escuela Española*. Núm. 13. 2005. pp. 7-9

PUJOLÀS MASET, P. (2001). *Atención a la diversidad y aprendizaje cooperativo en la educación obligatoria*. Granada: Ediciones Aljibe.

RODRÍGUEZ RODRÍGUEZ, J. (2006). *A elaboración e adaptación dos materiais curriculares*. Santiago de Compostela: Colócello, Departamento de Educación e Mocidade.

SABEH, E., MONJAS, J. (2002). "La aceptación social de niños y niñas con discapacidad. Problemas y posibles soluciones". *Siglo Cero*, 33 (2), Marzo-Abril 2002, p. 15-26.

SÁNCHEZ PALOMINO, A. Y TORRES GONZALEZ, J. A. (2002): *Educación Especial. Una perspectiva curricular organizativa y profesional*. Madrid: Pirámide

TORRES GONZÁLEZ, J.A. (1999). *Educación y diversidad: Bases didácticas y organizativas*. Málaga: Ediciones Aljibe.

TORRES SANTOMÉ, J. (2006). *Globalización e interdisciplinariedad: El Currículum Integrado*. Madrid: Morata, 5ª edic.

Bibliografía básica

Bibliografía complementaria

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario